

Hovot Halévavot

Chapitre 6 - Porte 4 - Chaar Habita'hon

וראיתי להראות פני סכלותם וטעותם בדעת הזאת בשבעה עינים אגלה בהם גדל טעותם ואם יארכו דברינו בעבור שיש בזה מן הביוש והתוכחת לבעלי הדעה הזאת והם כת בעלי המשכונות עינים בזה כענין הסוחר שהוא מוכר באשראי למי שאינו מאמינו וימשכנהו בעת המכר מפני יראתו ממעוט אמונתו ושלא תמצא ידו לפרעו.

והראשון מאפני התשובה עליו שנאמר לו אתה האיש המסתפק בגזרת הבורא ושאיננו מאמין בגדל עצמתו אשר חשך אור שכלו וכבה נר תבונתו בגבר אפלת תאותו עליו הטוב לך לבקש משכון ולקחתו אלא מרעך וחברך אשר אין לו רשות עליך ולא מצותו עוברת עליך. אבל השכיר כשהוא משתכר אצל בני אדם אין טוב למשכן שוכרו בשכרו קדם עבודתו וכל שכן העבד שלא ימשכן אדוניו קדם עבודתו לו בפרנסתו קל וחומר הנוצר שלא ימשכן יוצרו קדם עבודתו לו. ומן התמה כי עבודת העבד לאדוניו על מנת שיפרע לו שכרו אחר עבודתו גנאי הוא כמו שאמרו (משנה אבות א ג) וכו' כל שכן שיעז פניו לבקש משכון בפרנסתו קדם עבודתו. ובדומה לזה אמר הכתוב (דברים לב ו)

והשני שכל המקבל משכון מחברו יש לו קצבה ולבקשתו תכלה אך בעל הדעת הזאת אין קץ לבקשתו כי אינו יודע מה יספיק לפרנסתו ופרנסת אנשי ביתו ממזון ומותרים עד יום מותם. ואילו היה לו ממון כפלי כפלים ממה שיספיק לו לא תנוח נפשו מפני שקצם נעלם ומדת ימיהם אינה ידועה והוא סכל במה שבקש מפני שאין לו תכלית אצלו ולא שעור. והשלישי שהמשכן את חברו איננו ממשכן אותו אלא אם לא

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

קדם לו חוב שהוא חיב בו ואינו משה בו משאת מאומה והדין עמו. אבל אם קדמו לחברו עליו חובות שהוא חיב בהם וידע שיש לו עליו חובות ראויים אין לו לבקש ממנו משכון בשום פנים ולא יהיה ראוי לקחתו ממנו אפלו אם יתנדב בו הממשכן. כל שכן הבורא שיש לו על האדם מן החובות הראויים מה שאלו היו מקבצים מעשי כל בני אדם בכל ימות העולם לאיש אחד מהם לא היה מספיק הכל לגמל טובה אחת מטובות הבורא עליו. ואיך לא יתביש זה העז פנים לבקש מן הבורא שיקדים טובות גדולות על מה שקדם לו אצלו ויכבד החוב עליו ושמא לא ישלם לו מה שנדר לו מן העבודה בעבור כלות ימיו ובוא קצו. והיה אחד מן החסידים אומר לבני אדם בני אדם! היתכן שיתבע אתכם הבורא בחובות מחרת ביום הזה וכן במה שאתם חייבים אחריו בשנה ושנים, אמרו לו היאך יתכן שנהיה נתבעים בחובות הימים שאין אנו יודעין אם נחיה עד שנגיע אליהם ויחייבנו בהם. אבל אנו חייבים עבודה ידועה בזמן ידוע וכאשר נגיע לזמן נתחייב בעבודה. אמר להם וכן ערב לכם הבורא יתברך לכל זמן ידוע טרף ידוע ועליכם בו עבודה קבועה וכאשר איננו תובע אתכם בעבודה קודם עתה כן ראוי שיהיה בפניכם בשת תמנע אתכם מלבקש טרף שלא הגיע עתו. ומדוע אני רואה אתכם מבקשים ממנו טרפי שנים באות אינכם יודעים אם ימיכם יגיעו אליהם ותבקשו להקדים לכם טרף מי שלא נברא עדיין מאשה ובנים. ולא יספיק לכם המזון לבדו אלא שאתם מקדימים המזון ומותריו לזמנים שאינם ידועים ולא ערובים לכם. ולא די לכם שאינכם מקדימים לו עבודה לזמן עתיד אלא שאינכם מחשבים עם נפשותיכם במה שהתעלמתם מן העבודה במה שעברו מן הימים אשר לא התעלם מהשלים לכם טרפם בם. והרביעי כי הממשכן את חברו הוא ממשכן אותו לאחת משלש עלות אחת מהן שמא יעני ולא תשיג ידו. והשנית שמא יקפץ ידו על מה שיש אצלו ולא יוכל להפרע ממנו. והשלישית מפני שהוא ירא שמא ימות או שלא ימצאהו. והמשכון רפואת המדוים

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

האלה בין בני אדם. ואלו היו בטוחים בני אדם קצתם בקצתם מאלה השלש מדות היה גנאי להם למשכן מבלי ספק. והבורא יתברך אשר לא יאותו לו אלו המדות יותר הוא גנאי גדול ומפלא שימשכנו אותו וכבר אמר הכתוב (חגי ב ח) ואמר (דברי הימים א כט יב) .

והחמישי כי הממשכן את חברו תנוח נפשו במשכון מפני שהוא מקוה להפרע ממנו ולהנות בו או בתמורתו. אבל מי שיחשב כי כאשר יקדים לו הבורא די שפקו תנוח נפשו מצד העולם טענתו שקר מפני שאיננו בטוח בהשאר הממון אצלו שאפשר שיקרהו פגע מן הפגעים המבדילים בינו לבינו כמו שאמר הכתוב (ירמיה יז יא) . ומה שטענו ממנוחת נפשם בהגיעם אל חפצם מהון העולם כזב וסכלות מהם בבקשותם כי אפשר שיהיה סבה חזקה לטרדת לבם ולצער נפשם כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה (משנה אבות ב ז) .

והששי כי המקבל משכון מחברו אלו היה ברור לו שיפרעהו קדם זמנו ויגמלהו תחת המתנתו כפל מה שיש לו אצלו לחסד עליו לא היה ממשכן אותו בשום פנים. והבורא יתברך אשר ידענו מנהגו הטוב עמנו וטובו הגדול עלינו חדשים גם ישנים ושהוא גומל על מעשה הצדקה והעבודה במה שאינו עולה בדעת כל שכן שיספר כמו שכתוב (ישעיה סד ג) יותר הוא גנאי גדול שנמשכן אותו.

והשביעי כי הממשכן את חברו אינו ממשכנו אלא אחר שהוא יכול למלאת מה שמשכנו בעבורו מהון העולם אבל הממשכן הבורא יתברך בהקדמת הטובות אליו אין לו יכלת לשלם העבודה עליהן ולא מבטח לפרע מה שיש עליו מן החובות הישנות כל שכן החדשות שהאדם הצדיק איננו פורע חובות טובת האלהים עליו אלא בעזר האלהים לו כמו שאמר אחד מן החסידים בתשבחותיו ואף המשכיל היודע אותך לא במעשהו יתהלל כי אם בשמך וברחמיך אשר הכינות את לבבו לדעת אותך כי בך יצדקו ויתהללו כל זרע ישראל לאמר (תהלים מד

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions

Questions au Rav Dayan (tome 6)

Ces questions, vous vous les êtes posées un jour, ou vous vous les poserez dans l'avenir...

Commandez : Tel. (Fr) : +33.1.80.91.62.91 - (Isr) : +972.77.466.03.32 - www.torah-box.com/editions